

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Stationsgebied Dijk en Waard, gemeente Heerhugowaard

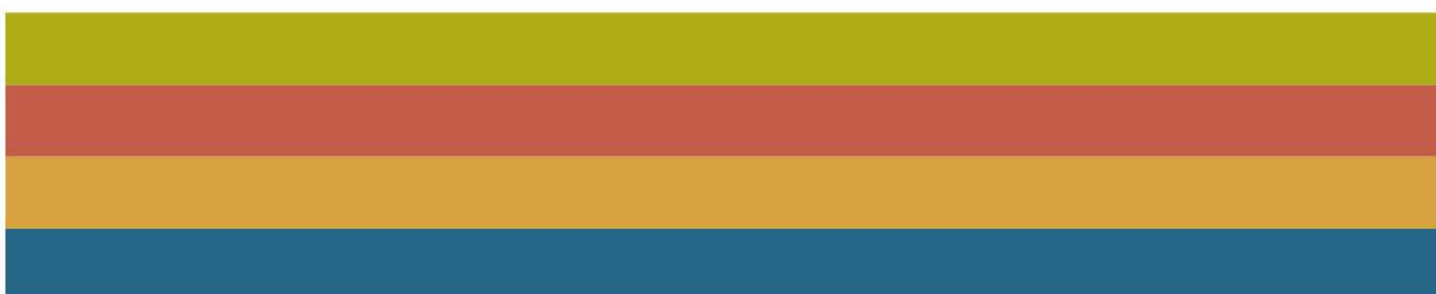
Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

27 mei 2021 / projectnummer: 3491

35 JAAR

onafhankelijk en deskundig advies

1 Advies voor de inhoud van het MER

De gemeente Heerhugowaard wil het gebied rond station Heerhugowaard transformeren tot een hoogstedelijk woon/werkgebied. Deze ontwikkeling wordt beleidsmatig en juridisch planologisch verankerd in een programma en een bestemmingsplan verbrede reikwijdte. Voor die besluiten wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau¹ (NRD) bevat een eerste aanzet voor het opstellen van het MER. Er is al veel (denk)werk verzet in het kader van het concept-Programma² (het Programma), de nota van uitgangspunten voor het bestemmingsplan³ (NvU) en het Masterplan. Daaruit blijkt dat de transformatie een complexe en dynamische opgave is. De NRD sluit volgens de Commissie nog niet volledig aan op de te nemen besluiten; zij beschouwt, aanvullend op de NRD, de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluiten over het Programma en het bestemmingsplan, het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een toelichting over welke initiatieven al vastliggen, over welke nog besloten moet worden, wat het plangebied is en wat de bandbreedte van de bouwopgave is, zodat duidelijk is wat de omvang van het voornemen precies is.
- Een op de doelstellingen van het plan toegespitst beoordelingskader aan de hand van zoveel mogelijk concreet meetbare criteria, zodat gevolgd kan worden of de doelen behaald worden en de effecten beoordeeld kunnen worden.
- Uitgaande van een bandbreedte in de bouwopgave, een duidelijke beschrijving van ontwikkelalternatieven bestaande uit een maximalisatie van de verschillende doelstellingen. Op die manier wordt duidelijk wat de milieueffecten en het doelbereik zijn en in hoeverre doelstellingen elkaar versterken of tegenwerken.
- Een monitoringssysteem op basis van dezelfde beoordelingscriteria en een beschrijving van maatregelen achter de hand, zodat de gemeente tijdig bij kan sturen als dreigt dat ongewenste effecten ontstaan, de beleidscontext verandert of de doelen niet gehaald worden.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op 'Milieueffectrapportage Stationsgebied Dijk en Waard, Notitie Reikwijdte en Detailniveau'. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

¹ De Commissie heeft ontvangen Milieueffectrapportage Stationsgebied Dijk en Waard, Notitie Reikwijdte en Detailniveau, Sweco, 23 februari 2021.

² De Commissie heeft ontvangen het concept-Programma Stationsgebied Dijk en Waard, Sweco, 23 februari 2021.

³ De Commissie heeft ontvangen Nota van Uitgangspunten, Stationsgebied Dijk en Waard, Sweco, 24 februari 2021.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3491 op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond, doel en besluitvorming

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

De gemeente Heerhugowaard⁴ wil het stationsgebied ontwikkelen tot een dynamisch stedelijk knooppunt, een hoogwaardige entree, centraal in de nieuwe gemeente Dijk en Waard. Het huidige plangebied kenmerkt zich door een goede ligging nabij OV, maar heeft onvoldoende ruimtelijke kwaliteit.

De gemeente beoogt een plan/programma dat gericht is op OV-bereikbaarheid en dat profiteert van de nabijheid van de reeds aanwezige voorzieningen in het Stationsgebied en Stadshart: stedelijk wonen, maatschappelijke voorzieningen en instellingen, kennisintensieve bedrijven, zorg en onderwijs. De ontwikkeling daarbij zal plaatsvinden vanuit marktinitiatieven, er zijn vele eigenaren en investeerders. In het gebied zijn al grotere en kleinere initiatieven. De transformatie in het gebied zal dynamisch en flexibel zijn en stap voor stap in kleinere deelgebieden gaan plaatsvinden. De gemeente is eigenaar van de openbare ruimte.

Volgens de NRD zijn de doelstellingen van de gemeente voor het gebied:

- Voorzien in vraag naar betaalbaar wonen, stedelijke woonmilieus, stedelijke dynamiek.
- Bereikbaar houden van de regio, programma gericht op OV-bereikbaarheid.
- Sociale robuustheid & ontmoetingen faciliteren, toegang tot de stad.
- Energietransitie versnellen.
- Klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit.

In het Masterplan zijn deze doelen beschreven voor de periode tot 2030. Hierin is de bouwpoging qua aantallen opengelaten, zodat dit door marktinitiatieven ingevuld kan worden.

Om de realisatie van het stedelijk knooppunt juridisch-planologisch mogelijk te maken wordt een bestemmingsplan verbrede reikwijdte opgesteld. Vooruitlopend op de Omgevingswet, kan daarmee gebruik worden gemaakt van ruimere mogelijkheden om flexibiliteit te bieden aan gewenste ontwikkelingen en kaders te creëren om zorg te dragen voor een goede fysieke leefomgeving. Volgens de NvU voor het bestemmingsplan worden geen blauwdrukken vastgelegd, zoals maximale woningaantallen. Wel worden het maximale bruto bedrijfsvloeroppervlak bedrijvigheid, omvang van de bouwvlekken en bouwhoogte vastgelegd.

Een programma is zelfbindend voor het bestuur. In een programma ligt de nadruk op het behalen van bepaalde doelen binnen een beheersbare termijn. Het programma zal daarom

⁴ De gemeente Heerhugowaard gaat per 1 januari 2022 fuseren met de gemeente Langedijk. De rol van de gemeente Langedijk is niet toegelicht in de NRD, concept-Programma, NvU en Masterplan.

(een pakket aan) actieve maatregelen bevatten die een bepaalde doelstelling, zoals een bepaalde ontwikkeling in het gebied, te bereiken⁵.

In het Programma zijn streefscores per thema bepaald, die in 2026 behaald moeten worden. Bijvoorbeeld het streefbeeld voor 2030 voor de opgaven stedelijk woonmilieu en het voorzieningenniveau uit het Masterplan scoren een 8 in het Programma. Het Programma is een tussenstap op weg naar het uiteindelijke doel zoals beschreven in het masterplan. In 2026 zal volgens de gemeente een deel van de woningbouw- en voorzieningen gerealiseerd zijn en is een eerste stap gezet in het realiseren van de ambities van het masterplan⁶. De maatregelen die de gemeente inzet zijn beschreven. Ook is aangegeven wat het sturingstempo daarbij is; dit varieert door middel van verleiden, uitnodigen en begeleiden van initiatiefnemers. Voor onder andere de bebouwing en de invulling van de openbare ruimte worden spelregels opgenomen die voor een deel nog moeten worden uitgewerkt.

2.2 Uitwerking doelen in MER en besluiten

De ambities uit het masterplan moeten vertaald worden naar het bestemmingsplan en het Programma. Het MER dient ter onderbouwing van de besluiten hierover.

Rol MER

In de NRD is het programma aangeduid als de routekaart⁷. De Commissie adviseert om in het MER de relatie tussen Programma, bestemmingsplan, masterplan en andere besluiten helder uit te leggen (zie ook figuur 1.2 NRD) en hoe deze in samenhang de beoogde kwaliteit van het gebied borgen. Het MER kan dan benut worden om het voornemen te verbeteren.

De Commissie merkt op dat de NRD wel duidelijkheid geeft over de rol van het MER voor het bestemmingsplan⁸, maar niet voor het Programma. Aangegeven wordt dat het MER ingezet wordt voor zowel het bestemmingsplan als het Programma, maar volgens de planning wordt de NRD tegelijk met het Programma vastgesteld. De Commissie meent dat het MER minimale meerwaarde heeft in de besluitvorming over het programma, als het als een achteraf toetsing benut wordt. Ook wijst zij erop dat als het Programma voldoet aan alle vereisten van de Omgevingswet, waaronder het opstellen van een MER, deze dan gaat gelden als ware het een programma onder de Omgevingswet⁹.

Doelen concretiseren

De Commissie merkt op dat veel doelen nog niet dusdanig geconcretiseerd zijn, dat deze meetbaar zijn, gemonitord kunnen worden en helder wordt wanneer sprake is van een geslaagd plan. Zo is bijvoorbeeld in het Programma niet onderbouwd hoe de streefscores tot stand (zijn ge)komen, waardoor het onduidelijk is wat de doelen concreet inhouden. Ook adviseert de Commissie om de belangrijkste doelstelling –met betrekking tot woningbouw– in maximale en/of minimale aantallen te concretiseren. Om goede effectbeschrijvingen in het MER mogelijk te maken zullen de doelen in ieder geval ook getalsmatig inhoud moeten

⁵ Zie blz. 114–115 MvT bij de Omgevingswet (TK vergaderjaar 2013–2014, 33 963, nr.3).

⁶ Op blz. 12 van het concept-programma zijn aantallen woningen vanuit regionale afspraken genoemd en dat het stationsgebied hier een belangrijke rol in vervult, maar niet welke aantallen in het stationsgebied gerealiseerd gaan worden.

⁷ Zie pag. 11 NRD.

⁸ Par.2.2 (blz. 12/13 NRD) gaat hier expliciet op in. "Als de effecten in beeld zijn gebracht, kan op basis daarvan worden besloten of het bestemmingsplan regels moet bevatten om negatieve effecten te voorkomen of te borgen dat positieve effecten juist wel optreden. De milieueffectrapportage levert daarmee een advies op voor de regels in het bestemmingsplan."

⁹ Zie artikel 4.11 van de Invoeringswet Omgevingswet.

krijgen. Uiteraard kan dat in de vorm van ranges (aantallen woningen, m² bvo, type bedrijven, etc.) en doelen (energieneutraal, waterberging, etc.). Dit is volgens de Commissie in de NRD nog beperkt het geval.

Een concretisering van de doelen is nog van groter belang omdat er vele eigenaren zijn en het gebied vanuit de markt per deelgebied en stap voor stap ontwikkeld wordt. Juist dan is het noodzakelijk om effecten en doelbereik in de gaten te kunnen houden om tijdig bij te kunnen sturen. Daarom kan het zinvol zijn om doelstellingen per deelgebied te bepalen zodanig dat de opgave en ambities voor het gehele gebied niet uit het oog worden verloren. Het belang van continue monitoring wordt in deze situatie cruciaal: voor ieder initiatief en ontwikkeling moet duidelijk zijn wat de bijdrage is aan de doelstellingen en daarmee de consequenties voor de rest-opgave voor andere initiatieven.

2.3 Wettelijk en beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het plan. Maak daaruit op welke essentiële randvoorwaarden hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op (daar waar 'gemeentelijk beleid' staat wordt gedomd op zowel het beleid van Heerhugowaard als van Langedijk):

- Wet natuurbescherming en Natura 2000-gebieden
- Wet stikstofreductie en natuurherstel
- Wet geluidhinder en (gemeentelijk) geluidbeleid
- Klimaatakkoord (nieuwbouw geen gasaansluiting); RES; Aanpassing Gaswet voor ontheffing plicht op gasaansluiting; Akkoord Nieuwbouw aardgasvrij
- BENG-normen
- Ladder van circulariteit en van duurzame verstedelijking
- Provinciale verordening (NNN, wonen en kantoren)
- Regionaal mobiliteitsbeleid (MRA), het provinciale beleid Ruimte en Mobiliteit en het gemeentelijke mobiliteitsbeleid
- Gemeentelijk beleid op het gebied van circulariteit en duurzaamheid
- Wet- en regelgeving en (gemeentelijk) beleid over luchtkwaliteit
- Wet- en regelgeving en (gemeentelijk) beleid over externe veiligheid
- Woon- en kantorenbeleid
- Waterbeleid

2.4 Te nemen besluit(en)

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor het Programma en het bestemmingsplan verbrede reikwijdte. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen, zoals de verbouwing van het station. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is en hoe de besluiten samenhangen. Het gaat bijvoorbeeld om het waterplan (plan om de polder Heerhugowaard als geheel klimaatadaptiever te maken) of een vergunning volgens de Wet natuurbescherming.

3 Voorgenomen activiteit, referentie en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

Omvang plangebied

Uit de stukken blijkt niet wat de precieze omvang het plangebied is. Het verschilt in het Masterplan, bestemmingsplan en Programma¹⁰. De Commissie adviseert hier eenduidig in te zijn.

Bouwopgave

Zoals ook in hfd 2 is vermeld, blijkt niet uit de stukken hoeveel nieuwbouwwoningen beoogd zijn. De Commissie adviseert in het MER aan te geven wat de bandbreedtes voor de bouwopgave zijn waarbinnen het voornemen kan worden ingevuld en waar die bandbreedtes op zijn gebaseerd. Op die manier is het mogelijk om effecten te beoordelen en alternatieven te onderzoeken.

Overige ontwikkelingen

Ga ook in op de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt en waarvoor op zich geen MER nodig is, voor zover ze aanzienlijke milieugevolgen hebben, zoals sloop van bestaande gebouwen, al dan niet in cumulatie met het stedelijk ontwikkelingsproject.

3.2 Referentie

Het Programma bevat een goede aanzet voor een beschrijving van de bestaande milieutoestand in 2020 (ook wel de foto van de leefomgeving genoemd) in het studiegebied. Deze is volgens de Commissie echter nog niet compleet, zo ontbreekt met name het thema water. De Commissie adviseert in het MER bij het beschrijven van de foto van de leefomgeving uit te gaan van hetzelfde beoordelingskader als voor de effectbeoordeling en voor het bepalen van het doelbereik. Dit maakt duidelijk waar het wringt en waar de (belangrijkste) opgaves en beperkingen liggen.

Beschrijf de foto van de leefomgeving zoveel mogelijk kwantitatief en geef deze weer op kaart. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten zoals het oogcentrum.

3.3 Alternatieven

De NRD geeft aan dat 'ontwikkelalternatieven' onderzocht zullen worden, maar maakt niet duidelijk wat daarmee bedoeld wordt. Volgens mondelinge toelichting van de gemeente wordt daarbij gedacht aan het onderzoeken van twee ontwikkelscenario's: het

¹⁰ Het gebied dat is aangewezen in bijlage 10 van de Regeling Crisis- en herstelwet heeft weer een andere contour.

ontwikkelingscenario conform het Programma (2026) en het ontwikkelingscenario conform het Masterplan (2030).

De Commissie beschouwt het ontwikkelingscenario conform het Programma niet zozeer als een ontwikkelingsalternatief maar als een gefaseerde invulling van de ambities van het masterplan.

Onderzoek in het MER daarom alternatieven die:

- uitgaan van een bandbreedte van een integraal bouwprogramma (minimaal– maximaal), en,
- variëren op inhoudelijke ambitie: groen, mobiliteit, klimaat enz.

Maak daarbij duidelijk in welke mate inhoudelijke keuzes kunnen bijdragen aan het doelbereik en waar doelen elkaar versterken of juist tegenwerken. Dit geldt vooral voor doelen voor (grond)water, biodiversiteit, mobiliteit en leefbaarheid. Geef daarbij ook inzicht in de kansen en risico's in de wijze van sturing¹¹.

4 Beoordelingskader

4.1 Inleiding

Het beoordelingskader in de NRD is een summier opsomming van vooral kwalitatief te beoordelen criteria en niet toegespitst op de situatie in Heerhugowaard¹². De Commissie acht het noodzakelijk dit beoordelingskader uit te breiden met zoveel mogelijk kwantitatief te bepalen indicatoren voor milieueffecten en indicatoren waarmee het doelbereik bepaald kan worden. Voor dit laatste kan aangesloten worden bij de doelen die opgenomen zijn in Masterplan en Programma. Daarin zijn vele aanknopingspunten voor kwantitatieve beoordelingscriteria.

De Commissie geeft hierna suggesties voor de uitwerking van het beoordelingscriteria in het MER, aan de hand van een aantal van de vijf doelstellingen. In de vervolgparagrafen gaat de Commissie daarnaast in op effecten van enkele thema's.

Bereikbaarheid

De doelstelling voor het gebied spreekt wat betreft mobiliteit over het "bereikbaar houden van de regio" en het "inspelen op de veranderende mobiliteit". De NRD maakt niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. Maak in het MER duidelijk (en meetbaar) wat de ambitie inhoudt. Denk bij bereikbaarheid bijvoorbeeld aan de modal-split (vervoerswijzekeuze) van de inwoners van het plangebied en de mate waarin ontwikkelingen bijdragen aan het oplossen of vergroten van (bestaande en potentiële) bereikbaarheidsknelpunten in de regio. Maak dit in het MER inzichtelijk.

Nieuwe mobiliteit gaat over ontwikkelingen als deelauto's, bike-sharing, speedpedelacs, smart-mobility, mobility-hubs enz. Maak in het MER – maar ook voor de doorvertaling in het bestemmingsplan – concreet wat hier de randvoorwaarden en doelstellingen zijn en ook wat

¹¹ In het concept-Programma is wel globaal aangegeven dat gevarieerd wordt in de wijze van sturing, maar niet wat dit concreet inhoudt.

¹² Zie par. 3.2 van de NRD.

dit betekent voor (particuliere) initiatieven die worden ontplooid voor het plangebied¹³. Wat betreft de parkeeropgave en het ontmoedigen van autogebruik in het plangebied, kan bijvoorbeeld gedacht worden aan randvoorwaarden zoals gezamenlijke parkeergarages en/of duurzame mobiliteitshubs.

Sociaal robuust

Sociaal robuuste omgeving

Een sociaal robuuste omgeving impliceert een gezonde mix van functies, demografie en een leefbare en sociaal veilige openbare ruimte. De Commissie merkt hier met name over het laatste het volgende over op. Hoewel de ambitie van het project hoog is, de doelen m.b.t. plinten goed zijn, lijkt het of de ontwikkelproblematiek van individuele kavels prevaleren over de algehele kwaliteit van de omgeving. Een voorbeeld hiervan is de met groen gecamoufleerde, opgetilde begane gronden van kavels om parkeergarages mogelijk te maken. Dit principe botst met de projectdoelstellingen met betrekking tot levendige plinten en ogen op straat. De Commissie pleit voor strakke randvoorwaarden voor de veiligheid, vooraf en met begeleiding tijdens het ontwikkelproces.

Daarnaast is de sociale veiligheid van de groene fiets- en voetgangersroutes, met (nieuwe tunnels), een aandachtspunt. Geef in het MER aan hoe deze routes ook in de avond en nacht sociaal veilig zijn, bijvoorbeeld door ogen op straat en uitstekende verlichting.

Gezondheidsbescherming

Geef contouren van concentraties in de lucht, geluidbelastingen en externe veiligheid van de verschillende bronnen in de huidige situatie en bij de gebiedsontwikkeling op kaart weer. Geef (een indicatie van) het aantal woningen en de milieubelasting.

Beoordeel de bijdrage van de gebiedsontwikkeling en de kwaliteit van de leefomgeving voor de bewoners. Toets de bijdrage aan de achtergrondconcentratie en de concentraties in de lucht en de geluidbelastingen aan de WHO-advieswaarden, de grenswaarden en aan beleidsdoelstellingen van de gemeente. Ga in op de gezondheidseffecten en geef (een indicatie van) het aantal ernstig gehinderden en slaapverstoorden.

Hittestress is een belangrijk aandachtspunt in het stationsgebied. Beoordeel in het MER de mate van hittestress in de openbare ruimte. Sluit voor indicatoren aan bij verschillende doelstellingen die in het Programma genoemd worden, zoals voor koele groene verblijfsplekken en het percentage schaduw op langzaam verkeer routes en verblijfsplekken (tijdens de hoogste zonnestand in de zomer).

Gezondheidsbevordering

Er ligt een hoge ambitie om een aantrekkelijk verblijfsgebied en een inclusieve en gezonde leefomgeving te creëren. Neem, zoveel mogelijk kwantitatieve indicatoren in het beoordelingskader op om te kunnen beoordelen of de gebiedsontwikkeling bijdraagt aan deze ambities. Sluit hierbij aan op de verschillende doelstellingen die in Masterplan en Programma genoemd zijn.

Voor gezondheidsbevordering zijn dit bijvoorbeeld indicatoren voor aantrekkelijke en veilige fiets en (hard)looproutes in het gebied en naar buiten het gebied en sport- speel- en ontmoetingsplaatsen voor verschillende doelgroepen. Ook de hoeveelheid groen en de

¹³ De Commissie merkt op dat de NvU geen parkeernorm kent en uitgaat van parkeren in de openbare ruimte ipv op maaiveldniveau onder de gebouwen.

toegankelijkheid van de openbare ruimte is belangrijk voor een gezonde en inclusieve leefomgeving.

Sluit ook aan bij de spelregels voor de openbare ruimte die in het programma genoemd worden.

Vooraf in het stationsgebied is ook de barrièrewerking van de infrastructuur een belangrijke indicator.

Tenslotte zijn het aantal en aard van de voorzieningen nog een belangrijke maat voor de sociale kwaliteit van de leefomgeving.

Een verdichting met nieuwbouw brengt druk op bestaande sport- en recreatievoorzieningen. Hoewel hiervoor geen wettelijke bepalingen zijn, levert een berekening met een gangbare norm ruim 2,5 ha veldsport voorzieningen op voor 5000 woningen. De behoefte aan extra ruimte hangt uiteraard af van de restcapaciteit van de bestaande voorzieningen. De Commissie adviseert dit thema in het MER inzichtelijk te maken.

Energietransitie versnellen

Transitiegebieden zijn bij uitstek locaties waar de energietransitie een extra impuls kan krijgen. De dynamiek in dergelijke gebieden geeft kansen voor innovatie. De Commissie adviseert in het MER te verkennen wat de mogelijkheden zijn voor versneld doorvoeren van aardgasvrij bouwen, slimme netwerken voor warmte en elektriciteit, optimaal ruimte voor elektrisch transport, ruimte voor experimenten met waterstof en nieuwe vormen van mobiliteit (mobility as a service), e.d. Onderzoek tevens of het gebied een bijdrage kan leveren voor de energietransitie in de rest van de gemeente.

Klimaatadaptatie

Wateroverlast

De NRD gaat uit van een kwalitatieve beschrijving van de gevolgen van het plan voor bodem en water. De Commissie meent dat een goede waterhuishouding een essentieel onderdeel is van een klimaatbestendige ontwikkeling.

In het Programma wordt duidelijk beschreven waar problemen zijn met de waterhuishouding binnen het projectgebied. Wat klimaatbestendigheid betreft, krijgt het gebied daarom een zeer lage score van 3 punten. Het voor de hele gemeente geldende klimaatbeleid is ook duidelijk. De kwantitatieve consequenties van het project voor de waterhuishouding zijn echter niet geanalyseerd terwijl die er wel zijn. Er wordt melding gemaakt van het verdwijnen van de twee watergangen (de spoorloten) binnen het gebied, dat ongetwijfeld zal leiden tot een verslechtering van de situatie. Daarnaast kan redelijkerwijs worden aangenomen dat meer regenwater sneller naar het watersysteem zal worden afgevoerd door de toename van bouwoppervlak en volume¹⁴.

Dit kan een negatief effect hebben op de grondwaterstanden en ook leiden tot meer wateroverlast tenzij mitigerende maatregelen worden genomen zowel in de openbare ruimte als binnen de kavels¹². Ga in het MER zoveel mogelijk uit van kwantitatieve criteria.

¹⁴ De Commissie merkt op dat de NvU uitgaat van een volledige bebouwing van de bouwvlakken en geen randvoorwaarden bevat voor groen in het gebied.

4.2 Natuur

Natura 2000

Op ca. 4 kilometer van het stationsgebied bevindt zich het Natura 2000-gebied 'Eilandspolder' met soorten (grutto, Kievit) en habitattypen (Veenmosrietland) die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Als negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebied als gevolg van het plan niet met zekerheid is uit te sluiten, moet een Passende beoordeling opgesteld worden. Maak bij de berekeningen gebruik van de nieuwste versie van AERIUS.

De Commissie acht het van belang dat het voorkeursalternatief per saldo niet leidt tot een toename van stikstofdepositie in daarvoor gevoelige Nederlandse Natura 2000-gebieden. Dit is ook van belang voor een eerste verkenning van de haalbaarheid van het succesvol, en in de juiste volgorde doorlopen van een ADC-toets.

NatuurNetwerkNederland (NNN)

Grenzend aan het gebied bevindt zich het NNN. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële (wezenlijke) kenmerken en waarden heeft. Door de nieuwe bewoners kan de recreatiedruk in natuurgebieden toenemen. Neem dit aspect ook mee in de analyses en effecten ook in vergelijking tot de mogelijk negatieve effecten van de huidige druk. Beschrijf ook eventuele te nemen mitigerende maatregelen.

Beschermde soorten

Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats, bijvoorbeeld in leegstaande gebouwen. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan of en in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort verslechtert. Beschrijf mogelijke en/of nodige mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

Naast de verantwoording ten opzichte van beschermde natuur in de omgeving, kan deze ontwikkeling ook bijdragen aan een hogere biodiversiteit binnen en buiten het projectgebied. Dit is tenslotte ook een doelstelling van het project. De hogere biodiversiteit kan worden bereikt zowel op kavel/ gebouw niveau als in de openbare ruimte. Beschrijf ook welke positieve effecten het plan kan hebben door meekoppelkansen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie

Geef in het MER een overzicht van aanwezige cultuurhistorische waarden in en om het plangebied. Besteed hierbij aandacht aan alle drie de facetten van cultuurhistorie:

- archeologie;
- gebouwd erfgoed;
- cultuurlandschap.

Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn.

Beschrijf de beleefde kwaliteit, de fysieke kwaliteit en de inhoudelijke kwaliteit van aanwezige waarden. Beschrijf de effecten van alternatieven/varianten op deze kwaliteiten.

Vermoedelijk verandert de voorgenomen ontwikkeling het aanzicht vanuit het landelijk gebied, bijvoorbeeld vanuit de Broekerweg, de Westerweg en het Oosterdel. Volgens de Commissie vergt dit zorgvuldigheid en beleid¹⁵. Zij adviseert daarom om de (compositie van de) toekomstige ‘skyline’ onderdeel te maken van regelmatige supervisie, bijsturing en communicatie (ondersteund met visualisaties) met de omgeving.

5 Monitoring en evaluatie

Gelet op de looptijd van het bestemmingsplan, de ontwikkeling in deelgebieden en de afhankelijkheid van andere partijen om de doelen te bereiken, zoals de initiatieven vanuit de markt en het mobiliteitsgedrag van toekomstige bewoners (zoals het minder gebruiken van de auto), adviseert de Commissie regelmatig te bewaken in welke mate de daadwerkelijke ontwikkelingen bijdragen aan de doelen van de gemeente, welke milieueffecten zijn opgetreden, en hoe deze zich verhouden tot de wet- en regelgeving. Een ‘vinger aan-de-pols-systeem’ kan inzichtelijk maken of de verschillende doelstellingen gedurende de looptijd van het bestemmingsplan nog kunnen worden bereikt. Geef daarom in het MER aan welke onderwerpen, door wie en met welke frequentie worden gemonitord. Dit biedt bestuurders een basis om in de loop van de tijd, indien nodig, extra maatregelen te nemen. Het is daarbij van belang om vooraf maatregelen achter de hand, zoals bijvoorbeeld hoe meer sturing in de mobiliteit bereikt kan worden, te formuleren. Formuleer op basis van het beoordelingskader een monitoringsprogramma. Houd hierbij rekening met de ontwikkelingen in de kwaliteit van de leefomgeving. Deze kunnen aanleiding zijn tot het hanteren van andere beoordelingscriteria dan op dit moment zijn voorzien.

6 Overige onderwerpen

6.1 Vorm en presentatie

De vergelijking van de alternatieven verdient bijzondere aandacht. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Zorg voor:

- een zo beknopt mogelijk MER, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal, met duidelijke legenda;
- visualisaties.

6.2 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;

¹⁵ De Commissie is niet bekend of binnen de gemeente of de provincie hoogbouwbeleid vastgesteld is.

- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het plan/projecten, de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en eventueel de argumenten voor de selectie van een voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens Stationsgebied Dijk en Waard, gemeente Heerhugowaard

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Vanwege de Corona-maatregelen heeft de werkgroep het gebied niet voltallig bezocht, maar heeft één van de werkgroepleden dit gedaan. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

R. Aluvihare, BA. MDip LA

ir. T. Fast

ing. P. Kroeze

ir. K. Slingerland (voorzitter)

mr. drs. A. Wagenmakers (secretaris)

drs. G. de Zoeten

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Bestemmingsplan en mogelijk ook het Programma.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D11.2, “stedelijk ontwikkelingsproject”.

Bevoegd gezag besluit

De gemeenteraad van Heerhugowaard besluit over het bestemmingsplan en het college van burgemeester en wethouders van Heerhugowaard besluit over het Programma.

Initiatiefnemer besluit

Het college van burgemeester en wethouders van Heerhugowaard.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Het college van burgemeester en wethouders van Heerhugowaard.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3491](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

